

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Vtrùm ex intellectibus perfectione inæqualibus visiones
beatificæ debeant euadere inæquales, quando cætera, quæ ad eas
concurrunt, æqualia sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

Deinde etiam probatur propositio ab absurdo. Quia, si ab intellectibus, aut ab obiectis dissimilibus euaderent visiones dissimiles, etiam ab intellectibus, aut ab obiectis inæqualibus euaderent visiones inæquales, ut est notissimum. Inde autem fieret, ut habentes æqualia merita sæpe haberent inæqualem visionem, atque adeo etiam inæqualem gloriam; quia sæpe citra dubium habent intellectus inæquales, aut etiam obiecta secundaria inæqualia. Quod tamen erroneum est: cum sit certum secundum fidem, præmium gloriæ meritis commensurandum esse. Quam malè autem Aduersarij ab hoc argumento se expediant q. sequente constabit. Quæ autem ab ipsis contra nostram propositionem opponi possunt q. illà 4. Phari citatà satis superque in vniuersum diluta sunt.

Propositio 2.

31 Possibiles sunt visiones beatificæ quoad suam intrinsecam entitatem dissimiles, atque adeo diuersæ specificè.

Possunt enim tales esse ex intrinseco modo tendendi in sua obiecta, quidquid sit de extrinsecà identitate, aut diuersitate specificà ipsorum obiectorum; à quibus non specificantur intrinsecè iuxta dicta propositione 1. ex dictis latius in illà q. 4. Phari citatà. Possibiles quippe sunt citra dubium duæ visiones, quarum alterà videatur in se ipsis, atque adeo concomitanter, & æquè primò Deus, & Petrus, alterà verò videatur Deus in se, & primariò, Petrus verò in Deo, & secundariò: quæ quidem diuersum modum tendendi habebunt in sua obiecta adæquata; diuersæque proinde intrinsecè, atque specificè erunt. Possibilis etiam est sine dubio visio affirmatiua Dei, quæ nullius obiecti distincti à Deo sit negatiua, quæ quidem à visionibus, quæ dantur de facto, & aliquorum obiectorum sunt citra dubium negatiuæ, (eo quòd Beati omnes non solum aliquas positiuas, sed etiam aliquas negatiuas veritates, utpote ad ipsos pertinentes, vident in Deo iuxta dicta supra disp. 20. q. 4. proposit. 15. dicendaque infra q. 6. n. 65.), ex modo tendendi est specificè diuersa: cum omne iudicium negatiuum, & affirmatiuum ex diuerso modo tendendi, recessiuo scilicet, & ad hæsiuo, discriminentur iuxta doctrinam statutam etiam in Pharo disp. 2. q. 4. Pariterque aliæ visiones beatificæ possibiles excogitari poterunt, quæ aliter sint diuersæ specificè ex modis tendendi diuersis.

QVAESTIO III.

Vtrum ex intellectibus perfectione inæqualibus visiones beatificæ debeant euadere inæquales, quando cætera, quæ ad eas concurrunt, æqualia sunt.

22 Affirmant Molin. 1. p. q. 12. art. 6. disp. 2. Heric. disp. 49. cap. 4. Alarc. tract. 1. disp. 3. cap. 6. Egid. Luit. lib. 12. de Beat. q. 11. art. 3. Lessius lib. 2. de Summo bono n. 57. Scotistæ cum scoto apud Smising. de Deo vno disp. 6. q. 6. & plures

alij ex antiquioribus relati ab eis, & à Ripald. disp. 37. de Ente supernat. sect. 1. Quibus ex parte consentiunt ipse Ripald. sect. 2. & seqq. Oued. 1. 2. tract. 1. contr. 4. punct. 2. Quiros tom. 1. de Deo disp. 29. sec. 2. quatenus censent, ex inæqualitate intellectuum, cæteris paribus, inæqualitatem visionum oriri posse, non tamen oriri necessariò, atque adeo nec de facto in Beatis. Opposita tamen sententia communior est. Quam tenent S. Th. 1. p. q. 12. art. 6. & lib. 3. contra Gent. cap. 58. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 21. Vazq. 1. p. disp. 47. cap. 6. Arrub. disp. 22. Fasol. q. 12. art. 3. dub. 3. Valent. punct. 4. Gran. contr. 1. disp. 8. Gonzal. disp. 29. sect. 2. Zumel. disp. 1. Becan. tract. 1. cap. 9. q. 10. Derkennis disp. 7. cap. 8. Tann. disp. 1. q. 4. dub. 1. Amic. disp. 9. sect. 16. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 1. sect. 7. Henr. lib. vlt. c. 10. Et alij plures tum apud ipsos, tum apud Ripal. & alios pro primà sententià relatos. Quibus adde Mœratiuum, Recupitum, Machin, Iosephum Augustinum, & Petr. Huit. apud Quiros supra. Itaque hi omnes censent, inæqualitatem intellectuum ad inæqualitatem visionum beatificarum nihil conferre, sed dumtaxat inæqualitatem luminum gloriæ, aliorum ve supernaturalium comprincipiorum: atque adeo, quantumuis intellectus sint inæquales, omnino æquales euadere visiones beatificas, quotiescunque lumina gloriæ ipsos intellectus ad tales visiones eleuantia inter se æqualia sunt.

33 Pro clariore resolutione suppono primò, hic duas quæstiones confundi posse, de factoque confundi ab aliquibus ex Auctoribus primæ sententiæ. Prima est, vtrum visiones ab intellectibus inæqualibus idcirco debeant euadere inæquales; quia respectu intrinseco eos respiciunt, ab iisque propterea specificantur. Qui enim putant, ab intellectibus dissimilibus perinde, atque ab obiectis dissimilibus, debere visiones euadere dissimiles propter respectum intrinsecum, quem habent ad tales intellectus perinde, atque ad talia obiecta, ut vidimus q. 2. consequenter tenere debent, ab intellectibus inæqualibus perinde, atque ab obiectis inæqualibus, debere visiones euadere inæquales propter intrinsecum respectum, quem habent ad tales intellectus perinde, atque ad talia obiecta. Nos verò, qui statuimus ibi, visiones non debere euadere intrinsecè dissimiles ex eo, quòd respiciant intrinsecè aut obiecta dissimilia, aut dissimiles intellectus, ex vniuersaliori doctrinà traditâ in Pharo Scient. disp. 16. quæst. 4. hic pariter ex eadem statuimus, visiones non debere euadere intrinsecè inæquales ex eo, quòd respiciant intrinsecè aut intellectus inæquales, aut obiecta inæqualia. Quare circa quæstionem istam nihil est amplius, quod dicamus, præter ibidem dicta. Altera quæstio impresentiarum examinanda est. An intellectus perfectione inæquales instructi æquali lumine gloriæ virtutem inæqualem habeant causatiuam visionum, visionesque subinde inæquales conaturaliter debeant causare, siue illæ respectum intrinsecum habeant ad tales intellectus, siue secus. Sicut sol, & ignis virtutem habent inæqualem causatiuam caloris, caloresque subinde intensiuè inæquales causant: tametsi calores causati ad illos intrinsecum respectum non habeant.

Propositio. I.

24 Inæqualitas intellectuum Beatorum nihil confert ad inæqualitatem visionum Dei. Quare ab intellectibus perfectione inæqualibus cum æquali lumine gloriæ visiones perfectione æquales debent euadere.

Hæc propositio imprimis colligitur ex definitione Concilij Florent. adductâ q. 1. proposit. 1. Dum enim in solam meritorum diuersitatem refert Concilium, quod alius Beatus alio perfectius videat Deum, planè supponere videtur, diuersitatem intellectuum, quam non à meritis, sed à naturâ habent Beati, ad id prorsus nihil conferre posse. Deinde colligitur propositio ex definitione Concilij Vniuersalis adductâ disp. 17. q. 8. & disp. 19. q. 2. qua decernit, intellectuum creatum absque eleuatione supernaturali factâ per lumen gloriæ impotem esse ad videndum Deum. Si enim ad Dei visionem eger natura eleuatione sibi indebitâ; utique ad perfectiorem visionem perfectiore eleuatione indebita etiam sibi indigebit: quia, sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis, ut fert vulgatum axioma. Nequit ergo natura per propriam, atque adeo sibi debitam maiorem perfectionem ad maiorem perfectionem visionis quidpiam præstare. Quod est, à perfectiore intellectu cum æquali lumine visionem non posse euadere perfectiorem.

25 Hinc sumitur ratio à priori nostræ propositionis; quæ in hunc modum formari potest, & declarari. Visio beatifica supernaturalis est, atque adeo prorsus indebita intellectui creato; ad eamque proinde causandam aliter, quam per potentiam obedientialem auxilio supernaturali eleuatam intellectus nequit concurrere. Ergo ad æquata virtus causatiua visionis ex entitate intellectus, & ex auxilio supernaturali resultans, cui visio ipsa connaturalis, & debita sit, penes perfectionem dumtaxat auxilij supernaturalis eleuantis merienda est; quidquid sit de magnâ, aut parua, de maioreve, aut de minore perfectione intellectus eleuati; atque adeo penes maiorem, aut minorem perfectionem auxilij eleuantis dumtaxat debet euadere perfectior, aut imperfectior visio causata, siue sit maior, siue minor intellectus eleuati perfectio. Antecedens secundum fidem certum est, ut constat ex locis citatis. Consequentia autem probatur. Quia si ab intellectu perfectiori cum æquali auxilio eleuante perfectior visio nasceretur, talis visio tali intellectui nec supernaturalis, nec prorsus indebita esset quoad eum perfectionis excessum, utpote debitum, atque adeo connaturale ipsi intellectui, non titulo supernaturalis auxilij, sed titulo propriæ, connaturalisque perfectionis, ad quem proinde ipse intellectus non vi potentia obedientialis supernaturaliter eleuata, sed vi potentia connaturalis concurreret. Quæ sunt absurda contra antecedens ex fide statutum.

26 Confirmatur primò. Quia, si intellectui perfectio ut sex cum lumine ut quatuor debita esset visio perfecta ut sex, cum tamen intellectui perfectio ut quatuor cum lumine ut quatuor sit tantum debita visio perfecta ut quatuor; debitum ad visionem ut sex non in solâ gratiâ lumi-

nis supernaturalis, sed in super, in ipsâ naturâ intellectus perfecti ut sex fundaretur, ut est notissimum. Igitur talis visio tali intellectui secundum naturam considerato non prorsus supernaturalis, & indebita, sed ex parte debita, & connaturalis esset contra dogma fidei statutum. Non igitur intellectui perfectio ut sex cum lumine ut quatuor est debita visio perfecta ut sex, sed dumtaxat perfecta ut quatuor, æquæ, ac intellectui perfectio ut quatuor cum lumine ut quatuor. Cumque eam tantum visionem possit intellectus lumine eleuatus connaturaliter causare, quæ ipsi prout eleuato debita est, Conscitur à perfectiore intellectu cum æquali lumine nequiquam posse connaturaliter nasci visionem perfectiorem, quàm ab intellectu minus perfecto.

Confirmatur secundò. Quia habentibus 27 æqualia merita gratiæ æquale prorsus supernaturale præmium gloriæ debitum est, ut constat ex fide: quantumuis illi sint inæquales quoad perfectionem naturæ. Sed ut comparatur præmium gloriæ ad naturam prout habent merita gratiæ, ita comparatur quiuis effectus supernaturalis ad naturam prout eleuatum ad illum per supernaturale auxilium, siue principium, ut satis ex se est notum. Igitur naturis habentibus æqualia auxilia siue principia eleuantia æqualis effectus supernaturalis est debitus; quantumuis illæ sint inter se perfectione inæquales. Intellectibusque subinde æquale habentibus lumen gloriæ æquales debite sunt visiones beatificæ; quantumuis perfectione inæquales sint illi inter se. Ab intellectibus igitur perfectione inæqualibus, si æquali lumine gloriæ prædicti sint, æquales visiones beatificæ debent nasci connaturaliter. Siquidem sic ab eis nasci dumtaxat possunt, uti nuper dicebam, quæ illis prout instructis lumine debite sunt.

Confirmatur tertio. Quia si alicui titulo 28 maioris perfectionis naturæ daretur maior quantitas gloriæ, quàm meritum eius exigebat, ille utique excessus non daretur ut debitus merito, sed vel ut debitus maiori perfectioni naturæ, vel præter omne debitum. Ergo, si alicui intellectui titulo maioris perfectionis naturalis daretur visio beatifica magis perfecta, quàm eius lumen exigebat, ille utique excessus non daretur ut debitus lumini, sed vel ut debitus maiori perfectioni naturæ, vel præter omne debitum. Alit ut debitus maiori perfectioni naturæ dari non posset; quia iure supernaturalitatis toti naturæ indebitus est. Ergo daretur præter omne debitum. Nequit ergo perfectiori intellectui cum æquali lumine perfectior visio debite, & connaturaliter dari. Quod est, à perfectiore intellectu cum æquali lumine visionem perfectiorem connaturaliter nasci non posse.

Præterea propositio nostrâ probatur ab 29 absurdo. Ex opposito namque fieret, habentes æqualia merita, & inæquales intellectus non obtinere de facto æquales visiones beatificas, atque ita neque esse æqualiter beatos. Quod est contra fidem statuentem vnicuique iuxta mensuram meritorum conferri præmium gloriæ, ut satis constat ex dictis q. 1. Respondent Molin. Vazq. Arrub. supra, & alij, casu, quod habentes merita æqualia habeant intellectus inæquales, fore, ut Deus non conferat illis æquale lumen gloriæ, sed magis intensum habenti intellectum imperfectiorem, habenti autem perfectionem minus intensum, ut tandem visiones omnium euadant æquales.

Sed contra primò; quia lumen gloriæ etiam est præmium respondens meritis, non solum quatenus vile ad visionem, sed etiam quatenus ornatum quoddam Beati reddens illum Dei, formem. Ergo, habentibus æqualia merita lumina inæqualia conferri, dici non potest. Contra secundò; quia etiam habitus charitatis minuendus erit in eo, qui perfectiorem, augendus autem in eo, qui imperfectiorem habet voluntatem; ne inæqualiter ament Deum, & eo fruantur; inæqualiterque proinde beati euadant habentes merita æqualia. Cumque habitus charitatis aut sit indistinctus realiter à gratiâ sanctificantem, aut eius mensuram sequatur; fiet utique, ut sæpe æqualibus meritis inæquale gratiæ sanctificantis respondeat præmium. Quod, præterquam quòd ex se est absurdum, aliunde coherere non potest cum eo, quòd æqualibus meritis respondeat æquale præmium gloriæ. Siquidem iuxta certam Theologiam mensura gloriæ iuxta mensuram gratiæ sanctificantis confertur.

30 Propterea Molin. ad argumentum factum, responderet aliter; habentibus scilicet inæquales intellectus, & merita æqualia conferre quidem Deum æqualia lumina; præbere tamen suum concursum inæqualem, quo, eâ compensatâ inæqualitate, visiones eliciantur æquales. Sed contra primò; quia hoc videtur effugium ex occasione questum ad euadendam difficultatem. Contra secundò; quia maior concursus à Deo exhibitus imperfectiori intellectui vel est indebitus ipsi prout tanto lumine instructo, vel debitus. Si indebitus; duo sequuntur absurda. Primum est; Deum cum tali intellectu miraculosè cooperari per integram æternitatem. Secundum est; Deum per talem concursum ex parte eleuare ipsum ad visionem, ad quam per lumen sufficienter eleuatus non erat, contra Concilium Vienne, absolute definiens, intellectum Beati per lumen eleuari ad videndum Deum, atque adeò loquens citra dubium de sufficiente eleuatione. Si autem debitus; potiore iure debitus erit intellectui perfectiori instructo æquali lumine, qui proinde miraculosè defraudabitur per integram æternitatem eo excessu concursus collato imperfectiori. Quod non minus absurdum est. Præterquam, quòd concursus Dei ad visionem pars præmij meritum est; atque adeò habentibus merita æqualia non debet inæqualis præberi, cæteris paribus; ne tandem integrum præmium æqualium meritum sit inæquale.

31 Aliter denique Heric. Ripal. Alarc. Ouied. Quiros, & alij respondent ad argumentum factum, habentem intellectum perfectiorem cum æquali lumine elicere quidem posse visionem, entitatiuè perfectiorem; quin sit propterea magis beatus, quam habens intellectum minus perfectum, atque adeò etiam visionem minus perfectam entitatiuè: quia visio in ratione beatitudinis non crescit per quoduis perfectionis augmentum, sed per illud tantum, quod ei conuenit, in quantum beatitudo est, scilicet, in quantum est representatio obiecti beatifici. Itaque, inquit, tunc visio facit magis beatum, quando est expressior, clarior, certior, ac demum quauis aliâ ratione perfectior visio, siue representatio Dei; secus, quando aliunde est perfectior entitas; vel quòd perfectioris intellectus est actus, vel aliâ de causâ. Verum contra hanc solutionem etiam est primò; quia, quoties maior perfectio potentie ad maiorem perfectionem cognitionis conducit, ad

maiores utique perfectionem cognitionis, ut est cognitio, expressioque obiecti conducit; ut cernere est in cognitionibus naturalibus, quæ à perfectiore potentia cum æquali specie magis expressæ magis claræ, & magis perspicaces procedunt. Ergo si maior perfectio intellectus Beati ad maiorem perfectionem conducit visionis beatificæ, ad maiorem utique perfectionem eius, in quantum est visio, & expressio Dei, atque adeò in quantum est beatitudo, conducatur, necessarium est. Contra secundò; quia intellectus Angeli non solum in ratione entis, sed etiam in ratione intellectiui est perfectior, quam intellectus hominis. Esse autem perfectius intellectiui, est perfectiorem intellectionem prout talem posse, cæteris paribus, procreare. Quare, si Angelus, & homo æqualibus instruantur speciebus ad videndum obiectum aliquod naturale, expressus, clarius, & perspicacius, atque adeò vndeunque perfectius videbit Angelus, quam homo, ut nemo negabit. Si ergo de Angelo, & homine instructis æquali lumine in ordine ad visionem beatificam pariter est philosophandum, ut Aduersarij philosophantur, dicendum necessariò venit, talem Angelum perfectius vndeunque videre Deum, quam talem hominem; atque adeò beatiorem etiam, quam illum, esse. Contra tertio; quia, si in perfectione expressionis Dei non crescit visio beatifica ab intellectu perfectiori, cæteris paribus, neque est, cur crescat in perfectione alterius cuiusvis prædicati. Siquidem, ut statimus principio quæstionis, nullum prædicatum visionis respiciens talem intellectum est eo titulo perfectius, quam, si respiceret imperfectiorem; alius autem titulus præter eiusmodi respectum non adest, cur aliquod prædicatum visionis præ alijs euadat à tali intellectu perfectius, quam euaderet ab alio, cæteris paribus. Imo verò, quia respectus huius visionis ad hunc intellectum omnia eius prædicata manifestè transcendit: eo quòd illa quoad omnia omnino est huius intellectus præ alijs. Si propter respectum ad hunc intellectum perfectiorem aliquod prædicatum eius esset perfectius, omnia utique perfectiora essent: subindeque vel ex hoc titulo perfectior esset beatitudo, quam visio intellectus imperfectioris, cæteris paribus. Contra denique quartò; quia visio Dei non per formalitatem aliquam à nostrâ ratione præcisam, sed per totam suam physicam entitatem est à parte rei beatitudo. Ergo vndeunque euadat entitatiuè perfectior, euadet perfectior beatitudo. Si ergo ab intellectu perfectiori, cæteris paribus, entitatiuè perfectior euadit, ut Aduersarij consentuntur, euadat perfectior beatitudo, necesse est.

32 Ex quibus omnibus concluditur, necessariò fore, ut habentes æqualia merita, & inæquales intellectus inæquale beatitudinis præmium habeant, si inæqualitas intellectus aliquid confert, cæteris paribus, ad inæqualitatem visionis. Absurdum: quod contra Aduersarios inferebat, & adhuc post omnes eorum solutiones infert argumentum à nobis factum. Quibus subinde satis, superque manet propositio nostra probata.

Propositio 2.

33 Ex inæqualitate intellectu, cæteris paribus ex parte luminis eleuantis, inæqualitatem visionum connaturaliter oriri, impossibile est.

Adijcio hanc propositionem propter Ripald. Oued. & Quiros tenentes oppositum. Ea tamen per argumenta facta pro prima probata iam est. Vitore qua non solum probant, propter intellectuum inaequalitatem in ijs, qui habent merita aequalia, neququam visiones beatificas euadere inaequales de facto; quod Auctores isti fatentur. Sed neque posse connaturaliter tales euadere; quod ipsi negant. Ut perpendenti argumenta ipsa manifeste innotescet. Quare in hac iterum propositione probanda non est, cur speciatim moremur.

34 Hoc ex illa infero contra eosdem Auctores. Nullum actum supernaturalem in vniuersum posse perfectiorem euadere connaturaliter propter maiorem perfectionem potentiae naturalis, a qua oriuntur, quando supernaturale auxilium, sive principium illam eleuans ad talem actum perfectus non est. Argumenta enim facta a nobis pro visione beatifica pro omnibus actibus supernaturalibus, sua seruata proportione, habent eandem vim. Itaque perfectio summa connaturaliter possibilis cuiusvis actus supernaturalis penes perfectionem dumtaxat principij supernaturalis, quidquid sit de perfectione potentiae naturalis, a quibus nascitur, taxanda est. Quare, si actus est necessarius, tantam perfectionem sortietur de facto, quanta supernaturali principio praecise considerato proportionata, atque adeo etiam connaturaliter debita est. Si autem sit liber, perfectionem proportionatam supernaturali principio secundum se considerato nequibit excedere: potest tamen a potentia libera cum minori perfectione nasci de facto; quia supernaturalia principia actuum liberorum quoad suum influxum arbitrio libertatis subdita sunt; atque ita pro maiori, vel minori conatu arbitrario potentiae libera maiorem, vel minorem actiuitatem praestant in tales actus infra summam, quam valent praestare; perfectioresque subinde, vel imperfectiores simul cum potentia ipsa producant infra summam etiam mensuram perfectionis eorum, ad quam possunt extendi.

35 Verum contra utramque propositionem obijcitur primo. Inaequales intellectus cum aequali specie impressa inaequales cognitiones naturales producant. Ergo inaequales intellectus cum aequali lumine gloriae inaequales visiones Dei producant supernaturales. Concedo antecedente, Nego consequentiam. Discrimen est: quia ad cognitionem naturalem sibi proportionatam habet per se intellectus ius naturale ultra id, quod participat ab specie; ad supernaturalem autem visionem nullum ius per se habet ultra id, quod participat a lumine. Vnde fit, ut perfectior intellectus cum aequali specie perfectiorem sibi vendicat cognitionem naturalem, perfectiorem vero visionem supernaturalem cum aequali lumine non item. Atque inde etiam patet aniuersaliter, cur effectus omnibus, & singulis causis partialibus sui connaturalis eo perfectior euadat, quo quauis earum, ceteris paribus, perfectior est: secus effectus supernaturalis alicui earum, aut aliquibus. Nam hic eo dumtaxat euadit perfectior, quo causa supernaturales perfectiores sunt: quid quid sit de maiore, aut minore perfectione causarum, quibus est supernaturalis.

36 Secundo obijcitur. Perfectiores intellectus cum aequali habitu fidei perfectiores semper actus fidei eliciunt in Via, quam intellectus minus perfecti, ut experientia ipsa videtur notum. Viri

enim ingensosi, & perspicaces, & litteris culti melius intelligunt, & penetrant, explicantque sibi, & alijs mysteria fidei, quam rudiores, & rustici. Ergo perfectiores intellectus cum aequali lumine gloriae perfectiores actus visionis elicient in Patria. Nego antecedens quoad actus fidei supernaturales oriundos ab habitu infuso. Hi enim in habentibus aequales habitus nequeunt euadere inaequales, si eliciantur secundum summam actiuitatem, quam tales habitus praestare valent. Ita enim elicit aequales in perfectione debent semper euadere; quantumuis inaequales sint intellectus, a quibus simul, & ab habitibus eliciuntur. Quia tamen habitus fidei eorum genere sunt, qui arbitrio voluntatis subduntur quoad suum influxum, iuxta doctrinam factam nuper n. 34. saepe continget, ut habentes aequales habitus inaequales actus eliciant pro inaequalitate conatus voluntatis, quem adhibent ad eos eliciendos, infra summam tamen quantitatem perfectionis, ad quam se tales habitus possunt extendere. Euenietque etiam, ut aliquando a perfectiore, & aliquando ab imperfectiore intellectu eorum, qui aequales habitus habent, pro maiori conatu exhibito perfectior actus eliciatur. Ea autem perfectior intelligentia, & explicatio rerum fidei, quam regulariter experimur in hominibus magis ingeniosis, & doctis, non actuum supernaturalium fidei, sed apprehensionum, discernitumque naturalium, qui inter credendum miscetur, effectus est. Qui quidem actus naturales semper in huiusmodi hominibus sunt perfectiores, quam in rudiores, & indoctis; non vero item actus supernaturales fidei. Qui vel experientia etiam deprehenduntur saepe sapius magis perfecti in rudiores, & indoctis hominibus, quam in litteratis, & ingeniosis. Siquidem saepe illi tenacius, firmiterque, quam hi, rebus fidei adherent; quod proprium actus fidei est: tamen illas non ita bene concipiunt, penetrent, & explicent ob rudem, imperfectamque intelligentiam naturalem, quam de illis habent.

Tertio obijcitur, Quo perfectius est instrumentum, ceteris paribus, eo perfectius euadit opus artificiosum. Sed intellectus humanus veluti instrumentum se habet respectu visionis beatificae. Ergo, quo ille, ceteris paribus, perfectior fuerit, eo haec perfectior euadet. Respondeo, opus artificiosum ab instrumento perfectiori, ceteris paribus, perfectius euadere; addere etiam, si placet, & opus naturale ab instrumento naturali: quia haec instrumenta vel peculiaritatem, & sibi proprium influxum exercent in effectum, praeter influxum principalis agentis, vel licet exerceant eundem, virtute naturali operantur, naturalemque subinde ius proprium habent, ut eo perfectior prodeat effectus, quo ipsa sunt perfectiora, ceteris paribus. Intellectus vero respectu visionis beatificae ut summum dici potest instrumentum obedientiale; quod nullum ius proprium ad perfectionem effectus habet, praeter id, quod a principio se eleuante participat: proindeque perfectio effectus perfectioni talis principij dumtaxat debet commensurari: quidquid sit de maiore, vel de minore ipsius instrumenti perfectione, ut satis ex dictis notum est. Ex quibus etiam quisque dilucet caetera, si qua opposita fuerint, contra nostras propositiones.